

*Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova
Direcția Generală pentru Statistică a municipiului Chișinău*

Situația social-economică a municipiului Chișinău în ianuarie-septembrie 2018 (informație succintă)

*Șaragov Natalia, șeful Direcției Generale pentru Statistică
a mun. Chișinău
Tel. (022) 739581
E-mail: chisinau@statistica.gov.md
Adresa: MD-2028, Chișinău, șos. Hâncești, 53a*

Cuprins

1. Informație succintă privind situația social-economică a mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2018.....	3
2. Situația demografică.....	3
3. Piața muncii.....	5
4. Sănătatea.....	6
5. Turism	7
6. Infrațțiuni.....	9
7. Agricultură	9
8. Industrie.....	11
9. Investițiile în active imobilizate.....	11
10. Construcții	12
11. Transporturi.....	12
12. Precizări metodologice.....	14

1. Informație succintă privind situația social-economică a municipiului Chișinău în ianuarie-septembrie 2018

Situația demografică în ianuarie-septembrie 2018 a fost determinată de o descreștere a nivelului natalității și, nupțialității respectiv cu 2,6 la sută și 6,5 la sută, iar la nivelul mortalității și divorțialității, a avut loc o creștere, respectiv cu 0,7 la sută și 7,5 la sută.

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui angajat în trimestrul III 2018 a fost de 7730,9 lei, sporind față de aceeași perioadă a anului precedent cu 12,6%, și depășind media pe țară cu 18,8%.

Numărul șomerilor oficial înregistrați, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2018 a constituit 2128 persoane, micșorându-se cu 30,1 la sută comparativ cu 1 octombrie 2017.

Cifra de afaceri în industrie în ianuarie-septembrie 2018, a fost în creștere cu 4,6% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Investițiile în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare realizate în perioada de raport au însumat 8451,3 mil. lei, majorându-se cu 15,1% față de ianuarie-septembrie 2017. Sursa principală de finanțare a investițiilor a fost mijloacele proprii ale investitorului, ponderea căroră a constituit 65,5%.

Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier în ianuarie-septembrie 2018 a însumat 1435,9 mil. tone-km, cu 0,2% mai puțin decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului precedent.

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier a constituit 3975,8 mii tone, majorându-se cu 6,2% comparativ cu ianuarie-septembrie 2018

Numărul pasagerilor transportați cu autobuzele și microbuzele de folosință generală a fost de 42,1 mil., micșorându-se cu 4,9% față de aceeași perioadă a anului trecut.

Principalii indicatori ai situației social-economice a mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2018

	Ianuarie-septembrie 2018	
	valoarea absolută	în % față de ianuarie-septembrie 2017
Numărul populației stabile, la începutul anului, persoane	825 906	x
Rata natalității, ‰	11,6	x
Rata mortalității, ‰	7,7	x
Rata nupțialității, ‰	6,7	x
Rata divorțialității, ‰	3,3	x
Câștigul salarial mediu lunar, lei	7 730,9 ¹	112,6 ²
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la 01.10.2018), persoane	2 128	69,9
Valoarea producției industriale, mil. lei (în prețuri curente)	17 591,8	x
Investiții în active imobilizate din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	8 451,3	15,1
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier, mil. tone-km	1 435,9	99,8

	Ianuarie-septembrie 2018	
	valoarea absolută	în % față de ianuarie-septembrie 2017
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport rutier, mii tone	3 975,8	106,2
Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze, mil. pasageri-km	1 413,9	101,3
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze, mii pasageri:	42 067,8	95,1

¹ Trimestrul III

² Trimestrul III 2018 în % față de trimestrul III 2017

2. Situația demografică

Evoluția proceselor demografice în ianuarie-septembrie 2018 se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

	Ianuarie-septembrie		Ianuarie-septembrie 2018 în % față de ianuarie-septembrie 2017
	2017	2018 ¹	
Născuți-vii, persoane	7 380	7 189	97,4
Decedați, persoane	4 732	4 764	100,7
din care, copii sub 1 an	103	109	102,8
Sporul natural	2 648	2 425	91,6
Numărul căsătoriilor	4 417	4 130	93,5
Numărul divorțurilor	1 891	2 032	107,5

¹ Date preliminare

Conform datelor preliminare, în ianuarie-septembrie 2018 au fost înregistrați 7189 născuți-vii, cu 2,6 la sută mai puțin comparativ cu perioada similară din anul precedent, rata natalității constituind 11,6 născuți-vii la 1 000 locuitori.

Numărul persoanelor decedate a fost de 4764, cu 0,7% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, rata mortalității constituind 7,7 decedați la 1000 locuitori. Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an în această perioadă s-a majorat cu 2,8%, fiind de 109 persoane.

În ianuarie-septembrie 2018 au fost înregistrate 4130 căsătorii, numărul acestora s-a micșorat cu 6,5% în comparație cu ianuarie-septembrie 2017, rata nupțialității constituind 6,7 căsătorii la 1000 locuitori. Conform Hotărârilor Judecătorești numărul divorțurilor oficial înregistrate a fost de 2032, majorându-se cu 7,5% față de perioada anului trecut, revenind în medie 3,3 divorțuri la 1000 locuitori.

Migrația internă

	Numărul de sosiri:		Numărul de plecări:		Sporul migratoriu:	
	localități urbane	localități rurale	din localități urbane	din localități rurale	urban	rural
Total, persoane inclusiv:	10 637	946	5 562	544	5 075	402
Sub vârsta aptă de muncă (0-15 ani)	6	4	8	1	-2	3
În vârsta aptă de muncă (femei 16-56, bărbați 16-61)	9 396	849	4 647	482	4 749	367
Peste vârsta aptă de muncă (femei 57+, bărbați 62+)	1 235	93	907	61	328	32

Conform datelor furnizate de către Registrul de Stat al Populației, în ianuarie-septembrie 2018, în municipiul Chișinău au sosit 11583 persoane și au plecat 6101 persoane, prin urmare sporul migratoriu a constituit 5477 persoane.

3. Piața muncii

În trimestrul III 2018, **câștigul salarial mediu lunar nominal brut** al unui angajat a fost de 7730,9 lei, în creștere cu 12,6% față de trimestrul III 2017 și cu 18,8% mai mare comparativ cu câștigul salarial mediu pe țară (6507,3 lei).

În sfera bugetară în trimestrul III 2018 salariul mediu lunar a constituit 7396,1, cu 13,8% mai mult față de trimestrul III 2017, iar în sectorul economic (real) acest indicator a constituit 7799,9 lei și s-a mărit cu 12,4% față de cel înregistrat în aceeași perioadă a anului trecut.

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut în trimestrul III 2018, pe activități economice¹

Activități economice	Lei	În % față de:	
		trimestrul III 2017	trimestrul II 2018
Total economie	7 730,9	112,6	102,0
Agricultură, silvicultură și pescuit	5 023,6	112,7	107,5
Industrie-total	7 359,1	110,3	104,7
Industria extractivă	5 061,9	105,5	105,5
Industria prelucrătoare	6 622,6	110,9	106,2
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	12 519,7	108,0	101,6
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	9 521,1	115,2	96,1
Construcții	7 126,3	116,2	106,7
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	6 867,6	117,5	103,8
Transport și depozitare	6 473,3	111,2	103,9
Activități de cazare și alimentație publică	5 029,8	119,8	106,5
Informații și comunicații	14 378,7	110,5	101,3
Activități financiare și de asigurări	12 068,9	110,8	102,1
Tranzacții imobiliare	5 825,4	105,2	99,5
Activități profesionale, științifice și tehnice	8 426,0	105,8	95,6
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	5 524,4	106,7	102,5
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	10 739,1	113,1	99,8
Învățământ	6 625,2	119,0	101,5
Sănătate și asistență socială	7 323,7	112,9	95,0
Artă, activități de recreere și de agrement	4 716,5	109,1	94,6
Alte activități de servicii	7 531,0	92,6	97,7

¹ Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care î-și au sediul central în mun. Chișinău

Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 octombrie 2018 în căutarea unui loc de muncă se aflau 2128 șomeri înregistrați, fiecare al doilea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 47,9 la sută o constituie femeile. Circa 4,3% din șomerii înregistrați de la începutul anului beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna septembrie 2018 de 2025,13 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 0,8 șomeri.

4. Sănătatea

Conform datelor Ministerului Sănătății, morbiditatea populației de unele boli infecțioase în ianuarie-septembrie 2018 se caracterizează prin micșorare a cazurilor de îmbolnăviri prin infecții intestinale, infecții virale și boli infecțioase „social determinate”. În cazul celorlalte boli infecțioase se constată o tendință de creștere a cazurilor de îmbolnăvire.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	Ianuarie-septembrie 2018		Cazuri la 100 000 locuitori	
	total, cazuri	în % față de ianuarie-septembrie 2017	ianuarie-septembrie 2017	ianuarie-septembrie 2018
<i>Infecții intestinale</i>				
Infecții intestinale acute	5 155	98,6	624,2	632,8
inclusiv dizenterie bacteriană	164	de 4,7 ori	4,3	19,9
<i>Hepatite virale</i>				
Hepatite virale – total	32	74,4	5,2	3,9
din care:				
Hepatita A	11	50,0	2,7	1,3
Hepatita C	14	93,3	1,8	1,7
<i>Infecții imunodirijabile</i>				
Varicela	1 817	103,0	214,4	220,7
Hepatită virală B	3	150,0	0,2	0,4
Parotidită epidemică	33	132,0	3,0	4,0
<i>Infecții respiratorii acute</i>				
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple	77 442	112,6	8 351,8	9 407,6
Gripă	731	de 2,9 ori	31,0	88,0
<i>Boli infecțioase „social determinate”</i>				
Tuberculoza organelor respiratorii	277	64,2	35,7	33,7
Sifilis	346	115,3	36,4	42,0
Infecție gonococică	205	93,6	26,6	24,9
Pediculoză	430	53,7	97,3	52,2

5. Turism

Structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare în ianuarie-septembrie 2018 au fost frecventate de 195,1 mii turiști sau cu 8,0% mai mult comparativ cu perioada similară din anul precedent. Numărul de turiști sosiși în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se prezintă în felul următor:

	Ianuarie-septembrie 2018		Ianuarie-septembrie 2018 în % față de ianuarie-septembrie 2017	
	total, turiști	din care, nerezidenți	total, turiști	din care, nerezidenți
Total	195 058	106 676	108,0	109,0
din care:				
Hoteluri și moteluri	127 471	97 545	109,2	105,9
Cămine pentru vizitatori	4 358	-	79,5	-
Pensiuni turistice și agroturistice	9 376	2 936	67,9	de 2,0 ori
Structuri de întremare	7 026	181	103,0	99,5
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	35 664	6 014	132,9	149,6
Tabere de vacanță pentru elevi	11 163	-	101,8	-

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare le-au revenit turiștilor sosiși din România (27,7%), Ucraina (11,2%), Federația Rusă (8,5%), S.U.A (6,6%), Germania (4,2%), Italia (4,1%), și Turcia (3,2).

Numărul de înnoptări ale turiștilor în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2018		Ianuarie-septembrie 2018 în % față de ianuarie-septembrie 2017	
	total, înnoptări	din care, ale nerezidenților	total, înnoptări	din care, ale nerezidenților
Total	645 841	215 370	111,6	112,2
din care:				
Hoteluri și moteluri	239 748	192 222	110,7	110,3
Cămine pentru vizitatori	77 571	-	97,1	-
Pensiuni turistice și agroturistice	16 990	7 283	81,6	113,4
Structuri de întremare	108 028	2 473	102,9	99,3
Structuri de odihnă (vile turistice, sate de vacanță, etc.)	103 850	13 392	111,0	125,3
Tabere de vacanță pentru elevi	99 654	-	158,8	-

În ianuarie-septembrie 2018 în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare au fost înregistrate 645,8 mii înnoptări ale turiștilor, din care 430,5 mii ale cetățenilor moldoveni (66,7% din total înnoptări) și 215,3 mii înnoptări ale nerezidenților (33,3%).

Indicele de utilizare netă al locurilor de cazare pe total structuri de primire turistică colective, în ianuarie-septembrie 2018, a constituit 32,9 structuri de întremare 66,3%, cămine pentru vizitatori 58,6%, structuri de odihnă 21,5%, hoteluri și moteluri 26,4%, pensiuni turistice și agroturistice 16,1%.

Durata medie a șederii pe total structuri de primire, în ianuarie-septembrie 2018 a fost de 4,3 zile, la structuri de întremare 16,4 zile, cămine pentru vizitatori 18,8 zile, structuri de odihnă 3,9 zile, hoteluri și moteluri 2,9 zile, pensiuni turistice și agroturistice 2,8 zile.

În ianuarie-septembrie 2018 agențiile de turism și turoperatorii au prestat servicii turistice la 230,2 mii turiști și excursioniști. Numărul de turiști și excursioniști străini care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor, în ianuarie-septembrie 2018, s-a cifrat la 13636, din care 85,1% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement, 14,9% în scopuri de afaceri și profesionale, dar și de tratament. Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, în perioada de raport, a totalizat 203,7 mii persoane.

Numărul de turiști și turiști-zile, după scopul vizitelor, se prezintă astfel:

	Ianuarie-septembrie 2018	
	turiști	turiști-zile
Total	230 245	1 440 870
Turism receptor (primirea cetățenilor străini) - total	13 636	39 015
din care, în scopuri:		
afaceri și profesionale	2 028	7 047
odihnă, recreere și agrement	11 606	31 948
tratament	2	20
Turism emițător (deplasarea cetățenilor moldoveni în străinătate) - total	203 737	1 376 985
din care, în scopuri:		
afaceri și profesionale	1 015	3826
odihnă, recreere și agrement	201 661	1 363 008
tratament	1 061	10 151
Turism intern (deplasarea cetățenilor moldoveni în interiorul țării, în scop turistic)	12 872	24 870

Numărul turiștilor străini care au vizitat municipiul Chișinău și turiștilor moldoveni care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, se prezintă astfel:

	Turiști străini sosiți		Turiști moldoveni plecați	
	Ianuarie-septembrie 2018	în % față de total	Ianuarie-septembrie 2018	în % față de total
Total	13 636	100,0	203 737	100,0
din care:				
Austria	1 454	10,7	569	0,3
Bulgaria	188	1,4	49 304	24,2
Egipt	11	0,1	14 222	7,0
Emiratele Arabe	1	0,0	723	0,4
Federația Rusă	1 172	8,6	590	0,3
Franța	174	1,3	709	0,3
Germania	1 234	9,0	584	0,3
Grecia	64	0,5	17 597	8,6
Israel	150	1,1	400	0,2
Italia	343	2,5	1 678	0,8
Polonia	930	6,8	201	0,1
Republica Cehă	40	0,3	1 231	0,6
România	2 607	19,1	20 845	10,2
S.U.A.	291	2,1	114	0,1
Turcia	280	2,1	79 301	38,9
Ucraina	835	6,1	7 520	3,7
Alte țări	3 862	28,3	8 149	4,0

Numărul de turiști și excursioniști care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, a fost de 14,9 ori mai mare comparativ cu numărul turiștilor și excursioniștilor străini sosiți în municipiul Chișinău.

6. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2018, numărul infracțiunilor înregistrate a constituit 7227 cazuri și s-a micșorat cu 880 cazuri, în comparație cu ianuarie-septembrie 2017. Infracțiunile comise pe teritoriul municipiului Chișinău constituie 31,1% din numărul total de infracțiuni săvârșite pe teritoriul țării. Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 65,5 infracțiuni.

Tipurile de infracțiuni înregistrate

	Ianuarie-septembrie 2018	Ianuarie-septembrie 2018 în % față de ianuarie-septembrie 2017
Infracțiuni înregistrate - total	7 227	89,1
din care:		
omoruri	27	122,7
violuri	26	70,3
tâlhării	12	70,6
jafuri	242	79,6
furturi	2 570	89,2
huliganism	276	71,1
infracțiuni legate de droguri	507	116,6
vătămarea intenționată gravă	29	107,4

Cele mai răspândite infracțiuni contra patrimoniului rămân a fi furturile, în ianuarie-septembrie 2018 au fost înregistrate 2570 cazuri, ponderea acestora în total infracțiuni înregistrate fiind de 35,6%.

Din numărul total de 7227 infracțiuni înregistrate, 1847 constituie infracțiuni grave. În luna septembrie anul curent pe teritoriul municipiului Chișinău au fost înregistrate 890 infracțiuni.

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale ale Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-septembrie 2018 pe teritoriul municipiului Chișinău s-au înregistrat 185 incendii, care au determinat pierderi în sumă de 66,5 mil. lei. Ca urmare a acestor incendii au decedat 9 persoane, iar 6 persoane au fost traumatizate. Numărul incendiilor comparativ cu ianuarie-septembrie 2017 s-a micșorat cu 18,5%.

7. Agricultură

Producția vegetală. Rosta medie la hectar a principalelor culturi agricole în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste), conform stării la 1 octombrie 2018, se caracterizează prin următoarele date:

	Rosta medie la hectar, chintale	
	2018	în % față de 2017
Cereale și leguminoase boabe (cu excepția porumbului)	21,0	64,4
Porumb boabe	27,7	85,2
Legume	112,5	162,1
Fructe	83,0	55,6
Struguri	75,8	154,1
Cartofi	116,7	de 2,3 ori

Producția animală. În ianuarie-septembrie 2018, în sectorul zootehnic al municipiului (fără gospodăriile auxiliare ale populației), în raport cu aceeași perioadă a anului precedent, s-a micșorat producția de lapte cu 65,8 la sută, producția (creșterea în masă vie) a vitelor și păsărilor s-a mărit cu 6,2 la sută, iar producția de ouă s-a micșorat cu 10,7 la sută.

În ianuarie-septembrie 2018 s-a înregistrat o micșorare a sporului zilnic în greutate la creșterea și îngrășarea bovinelor cu 14,2%, și o micșorare al porcinelor de 7,3%. Productivitatea medie de lapte la o vacă s-a micșorat cu 52,1 la sută față de perioada similară a anului precedent.

Efectivul de animale în întreprinderile agricole și gospodăriile populației și țărănești (de fermier) se caracterizează prin următoarele date:

	La 1 octombrie 2018		Ponderea (în % față de total)
	capete	în % față de situația la 1 octombrie 2017	
Bovine - total	1 339	74,3	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	169	89,4	12,6
gospodăriile populației	1 170	72,6	87,4
din ele vaci – total	825	84,1	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	45	69,2	5,5
gospodăriile populației	780	85,2	94,5
Porcine - total	2 056	83,2	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	97	84,3	4,7
gospodăriile populației	1 959	83,2	95,3
Ovine și caprine - total	5 766	81,7	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	300	43,1	5,2
gospodăriile populației	5 466	85,9	94,8
Cabaline - total	82	100,0	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	4	133,3	4,9
gospodăriile populației	78	98,7	95,1
Păsări - total	333 186	96,6	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ¹	167 810	110,0	50,4
gospodăriile populației	165 376	85,9	49,6

¹ Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale

8. Industrie

În ianuarie-septembrie 2018, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, **producția industrială** a fost mai mare cu 9,3%, ca urmare a creșterii în industria prelucrătoare cu 11,9%, și la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 2,5%.

Indicii producției industriale, pe total și secțiuni ale industriei, %

	Ianuarie-septembrie 2018 față de ianuarie-septembrie 2017
Industrie, total	109,3
Industria extractivă	48,2
Industria prelucrătoare	111,9
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	102,5

În ianuarie-septembrie 2018, **cifra de afaceri în industrie** a fost în creștere cu 4,6% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

9. Investițiile în active imobilizate

În ianuarie-septembrie 2018 valoarea investițiilor în active imobilizate a constituit 8451,3 mil. lei (în prețuri curente). Comparativ cu perioada respectivă a anului precedent acest indicator a marcat o creștere cu 15,1% (în prețuri comparabile).

Investițiile în imobilizări necorporale, în ianuarie-septembrie 2018, au înregistrat o creștere de 36,2% față de ianuarie-septembrie 2017. Investițiile în imobilizările corporale au însumat 8234,7 mil. lei, fiind în creștere cu 14,6% față de perioada similară a anului precedent.

Structura investițiilor în active imobilizate în ianuarie-septembrie 2018

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2017	total
Investiții în active imobilizate – total	8 451,3	115,1	100,0
Imobilizări necorporale	216,6	136,2	2,6
Imobilizări corporale	8 234,7	114,6	97,4
din care:			
clădiri rezidențiale	1 572,6	91,3	18,6
clădiri nerezidențiale	1 328,9	119,3	15,7
construcții inginerești	1 871,5	150,9	22,2
mașini, utilaje, instalații de transmisie	2 241,1	102,9	26,5
mijloace de transport	821,6	133,9	9,7
alte imobilizări corporale	399,0	110,9	4,7

Din total investiții realizate în ianuarie-septembrie 2018, cea mai mare pondere revine investițiilor în utilaje, mașini, instalații de transmisie care a constituit 26,5%.

Investiții în active imobilizate pe surse de finanțare. Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-septembrie 2018 au fost utilizate preponderent mijloacele proprii ale

investitorului, care au constituit 5538,1 mil. lei, reprezentând 65,5% din valoarea totală a mijloacelor utilizate pentru realizarea investițiilor.

Structura investițiilor în active imobilizate pe surse de finanțare în ianuarie-septembrie 2018

	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		ianuarie- septembrie 2017	total
Investiții în active imobilizate - total	8 451,3	115,1	100,0
din care, finanțate din contul:			
bugetului de stat	1 004,7	de 3,3 ori	11,9
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	203,5	134,2	2,4
mijloacelor proprii	5 538,1	102,2	65,5
surselor din străinătate	351,5	99,1	4,2
altor surse	1 353,5	121,1	16,0

În ianuarie-septembrie 2018, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare, au fost utilizate 1208,2 mil. lei, ceea ce constituie 14,3% din total investiții.

10. Construcții

În ianuarie-septembrie 2018, s-au eliberat 817 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în creștere cu 5,0% față de ianuarie-septembrie 2017.

Autorizații de construire eliberate pentru clădiri în ianuarie-septembrie 2018

	Total, număr	În % față de:	
		ianuarie-septembrie 2017	total
Total	817	105,0	100,0
din care pentru clădiri:			
rezidențiale (inclusiv pentru colectivități)	659	100,3	80,7
nerezidențiale	158	130,6	19,3

În ianuarie-septembrie 2018 au fost date în exploatare 3246 locuințe (apartamente, case individuale de locuit) cu suprafața totală de 229,1 mii m², sau cu 28,4% mai puțin față de ianuarie-septembrie 2017.

Locuințe date în exploatare în ianuarie-septembrie 2018

	Locuințe, unități	Suprafața totală	
		mii m ²	în % față de ianuarie-septembrie 2017
Total	3 246	229,1	71,6
apartamente	2 888	187,9	66,9
case individuale de locuit	358	41,2	104,4

11. Transporturi

În ianuarie-septembrie 2018 întreprinderile de transport¹ rutier din mun. Chișinău au transportat 3975,8 mii tone de mărfuri, cu 6,2% mai mult față de perioada similară din anul 2017.

¹ inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

Parcursul mărfurilor a totalizat 1435,9 mil. tone-km, cu 0,2% mai puțin decât în ianuarie-septembrie 2017.

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport rutier

	Ianuarie-septembrie 2018	În % față de ianuarie-septembrie 2017	Septembrie 2018	
			în % față de august 2018	în % față de septembrie 2017
Mărfuri transportate – mii tone	3 975,8	106,2	85,9	85,0
Parcursul mărfurilor – mil. tone-km	1 435,9	99,8	97,0	92,4
Distanța medie de transport a unei tone de marfă, pe întreprinderile de transport, km	361,2	94,0	112,9	108,7

Volumul mărfurilor transportate de către întreprinderile de transport rutier au constituit 40,8% din totalul volumului de mărfuri transportate de către întreprinderile de transport rutier din țară, parcursul mărfurilor fiind de 52,6%.

Numărul mijloacelor de transport (proprie și închiriate) la întreprinderile de transport rutier este prezentat în tabelul ce urmează:

	La 01.10.2017	La 01.10.2018	Ianuarie-septembrie 2018 în % față de ianuarie-septembrie 2017
Total, unități:	6 178	6 188	100,2
din care:			
Autocamioane	3 602	3 645	101,2
Autobuze și microbuze de folosință generală - total	2 576	2 543	98,7

Numărul de autovehicule (proprie și închiriate) a întreprinderilor de transport rutier la 01.10.2018 s-a mărit cu 10 unități față de 01.10.2017.

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor realizat cu autobuze și microbuze, în ianuarie-septembrie 2018

	Mii pasageri	În % față de ianuarie-septembrie 2017
Pasageri transportați – total, mii pasageri	42 067,8	95,1
Parcursul pasagerilor – total, mil. pasageri-km	1 413,9	101,3

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală în ianuarie-septembrie 2018 a constituit 42,1 mil. pasageri, comparativ cu ianuarie-septembrie 2017 micșorându-se cu 4,9%.

Parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 1413,9mil. pasageri-km, cu 1,3% mai mult față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze de folosință generală a constituit 57,6%, din totalul pe țară; parcursul pasagerilor cu autobuze și microbuze a înregistrat 56,4% din totalul pe țară.

12. Precizări metodologice

Populație stabilă – numărul persoanelor care au domiciliul stabil pe teritoriul respectiv, inclusiv persoanele absente temporar. Sursa datelor pentru **mișcarea naturală a populației** sunt actele stării civile despre naștere, deces, căsătorie, divorț, întocmite de oficiile stării civile.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sunt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți-vii, decedați, căsătorii și divorțuri din perioada de referință și numărul mediu al populației stabile din aceeași perioadă extins pentru un an. Se calculează în promile.

Spor natural - reprezintă diferența dintre numărul de născuți-vii și numărul decedaților pe parcursul anului. Sporul natural pozitiv (creșterea) - numărul născuților-vii depășește numărul decedaților. Sporul natural negativ (scăderea naturală) - numărul decedaților depășește numărul născuților-vii.

Spor migratoriu – reprezintă diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților unei regiuni.

Câștigul salarial mediu lunar al unui angajat – raportul între fondul de salarii (calculat) și numărul mediu de salariați. Datele cuprind unitățile economice (sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați, care î-și au sediul central în municipiul Chișinău.

Someri înregistrați – persoane apte de muncă, în vârstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sunt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în câmpul muncii.

Morbiditate – totalitatea cazurilor de îmbolnăvire ale populației, înregistrate pe parcursul anului, la adresarea în instituția curativ-profilactică sau în timpul examenului profilactic.

Capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Structură de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică este orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Sosirea unui turist într-o structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se înregistrează când o persoană este înscrisă în registrul structurii respective, pentru a fi găzduită una sau mai multe nopți neîntrerupte. În fiecare structură de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare se consideră o singură sosire pe turist, indiferent de numărul de înoptări rezultate din șederea sa neîntreruptă.

Înnoptarea reprezintă intervalul de 24 de ore, începând cu ora hotelieră, pentru care o persoană este înregistrată în evidența structurii de cazare turistică și beneficiază de găzduire în contul tarifului aferent spațiului ocupat, chiar dacă durata de ședere efectivă este inferioară intervalului menționat. Sunt incluse și înoptările aferente paturilor instalate suplimentar (plătite de turiști).

Indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune exprimă relația între capacitatea de cazare în funcțiune și utilizarea efectivă a acesteia de către turiști, într-o perioadă determinată. Rezultă din calcul prin împărțirea numărului total de înoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă.

Durata medie de înoptări a unui turist se calculează prin împărțirea numărului de înoptări realizate la numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare.

Agențiile de turism sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializate în achiziționarea de pachete turistice de la turoperatori și în comercializarea acestor pachete direct consumatorilor, precum și în comercializarea serviciilor proprii.

Turoperatoarii sunt agenții economici, titulari de licență pentru activitatea turistică, specializați în formarea de pachete turistice și în comercializarea acestora prin intermediul agențiilor de turism sau direct consumatorilor.

Turism organizat – formă de turism, caracterizată prin înțelegeri prealabile în ce privește prestația, inclusiv serviciile legate de deplasarea și sejurul turistului, prin intermediul contractelor sau altor tipuri de aranjamente.

Formele de turism: i) **turismul intern**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic; ii) **turismul receptor**: primirea cetățenilor străini în țară; iii) **turismul emițător**: deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate.

Turiștii/excursioniștii participanți la turismul organizat sunt persoanele care beneficiază de serviciile oferite și vândute de titularii de licență care organizează activitatea turistică.

Turiștii reprezintă persoanele care petrec cel puțin o noapte într-o structură turistică de găzduire colectivă sau privată.

Excursioniștii (vizitatorii de o zi) reprezintă persoanele ce nu petrec cel puțin o noapte într-o structură.

Infrațiune înregistrată – fapt obștesc periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prășilei obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

Valoarea producției fabricate în prețuri curente este calculată pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Valoarea producției livrate în prețuri curente reprezintă cantitatea produselor livrate terților părți și/sau fabricată din materia primă a clientului și care a fost expediată acestuia în anul de raport.

Investițiile reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, cheltuieli pentru brevete, mărci, licențe, alte cheltuieli destinate creării de noi active imobilizate, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente.

Active imobilizate – active care au o durată de funcționare utilă mai mare de un an, se utilizează în activitatea întreprinderii sau se află în procesul creării și nu sunt destinate vânzării.

Investițiile în **imobilizări necorporale** reprezintă cheltuielile pentru brevete și mărci, know-how-uri și francize, licențe de activitate, programe informatice, desene și modele industriale, drepturi de utilizare a activelor imobilizate, imobilizări necorporale primite în gestiune economică, alte imobilizări necorporale.

Investițiile în **imobilizări corporale** includ cheltuielile pentru crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altor întreprinderi în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social-culturală; cheltuieli pentru procurarea terenurilor, resurselor minerale, activelor biologice imobilizate.

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul rutier** cuprinde datele cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări rutiere de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați - numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuită și de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri se calculează prin însumarea produselor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.